

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NÁMĚTY PRO PODPORU SPOLUPRÁCE ŠKOL A ZAMĚSTNAVATELŮ

Skupina oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví
- kategorie dosaženého vzdělání M

OBSAH

Úvod.....	3
Slovníček pojmů	4
Legislativní prostředí	4
Popis cílů spolupráce škol se zaměstnavateli	5
Vymezení skupiny oborů vzdělání	5
Praktické vyučování	6
Využití odborníků z praxe	21
Profilová část maturitní zkoušky.....	25
Stáže učitelů odborných předmětů, praktického vyučování a některých všeobecně vzdělávacích předmětů.....	29

ÚVOD

Materiál vznikl v rámci projektu POSPOLU – Podpora spolupráce škol a firem, který je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Model představuje nástroj, který slouží jako podpora při vymezování obsahu a podmínek spolupráce školy a zaměstnavatele¹.

Obsahuje nejrůznější aspekty, které je třeba řešit při navazování, průběhu a vyhodnocení spolupráce. Je určen školám i zaměstnavatelům. Je vhodným vodítkem jak pro již vytvořená fungující partnerství, tak pro subjekty, které mají zájem spolupráci teprve navázat.

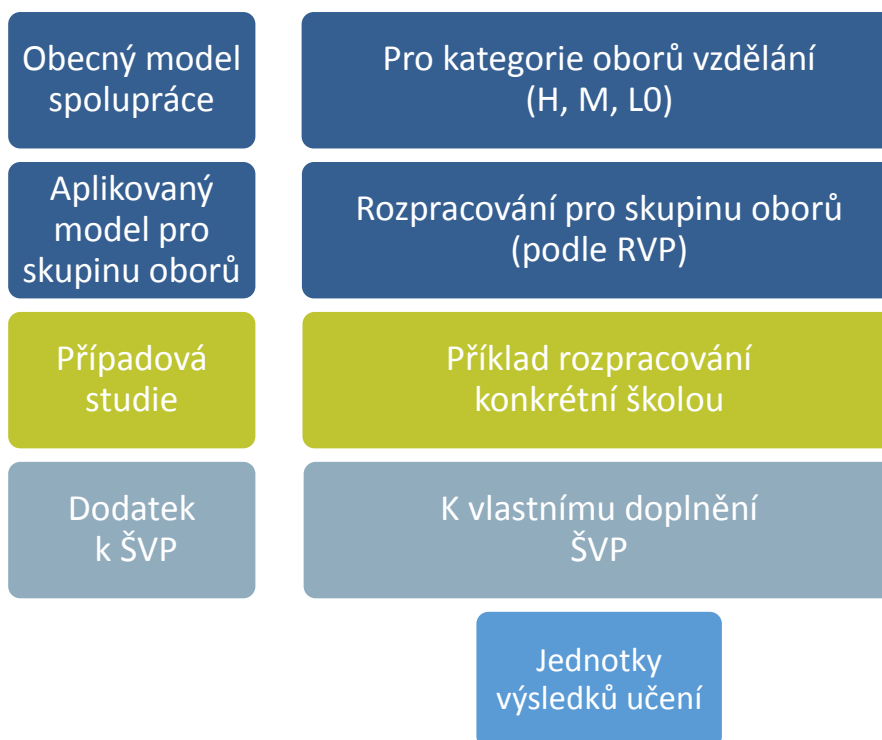
Model nemá charakter závazného dokumentu, jeho funkce je inspirativní, obsahuje náměty k nastavení a rozvoji vlastní spolupráce školy a jejích sociálních partnerů.

Snahou je přiblížit se požadavkům praxe. Uváděné náměty se zakládají na fungující dobré praxi. Veškeré uváděné údaje a informace jsou doporučujícího charakteru a jejich využití je na zvážení školy, která odpovídá za soulad s aktuálně platnou legislativou.

Doporučení vycházejí z obecných principů na podporu spolupráce mezi školami a firmami, která jsou popsána v obecném modelu spolupráce škol a zaměstnavatelů. Na příkladu zvoleného oboru jsou rozpracovány pro určitou skupinu oborů do tzv. aplikovaného modelu, který se Vám právě dostal do ruky. Další inspiraci můžete nalézt v případových studiích, kde jsou uváděny příklady konkrétní spolupráce škol a zaměstnavatelů a sami si můžete rozpracovat vlastní plány spolupráce školy a firmy do tzv. plánu spolupráce. Ten pak můžete využít k doplnění k ŠVP formou dodatku pro konkrétní školní rok. Nejmenší jednotkou pro plánování a realizaci spolupráce škol a firem je jednotka výsledků učení vhodná např. pro odbornou praxi žáků maturitních oborů. Tyto podklady naleznete na komunikační platformě <http://pospolu.rvp.cz>.

¹ V textu aplikovaných modelů používáme pro zaměstnavatelskou sféru také výrazy „sociální partner (dále SP)“, „firma“, zaměstnavatel a podobně, vždy přitom máme na mysli též široký okruh právnických či fyzických osob, ať už soukromých či z oblasti veřejné správy a služeb nebo vědy, výzkumu a vzdělávání, které nejsou střední školou a se kterými mohou školy při odborném vzdělávání spolupracovat.

Pro účely podpory při navazování, plánování a vyhodnocování spolupráce škol a jejich sociálních partnerů byla vytvořena také metodická příručka k aplikovaným modelům spolupráce s názvem *Kráčíme Pospolu k efektivnější spolupráci škol a firem*², která poskytuje metodická doporučení k organizaci spolupráce, obsahuje údaje o tom, jak prakticky využívat modely spolupráce, předkládá informace o dalších materiálech zaměřených na podporu partnerství škol a zaměstnavatelů.

SLOVNÍČEK POJMŮ

Abychom si se školami a s firmami lépe porozuměli, byl vytvořen slovníček používaných pojmů. Zde najdete stručně vysvětlené pojmy související s problematikou spolupráce škol se zaměstnavatelským prostředím.

ODKAZ NA SLOVNÍČEK

http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/nastroje/Slovnicek_pojm%C5%AF.pdf

LEGISLATIVNÍ PROSTŘEDÍ

ODKAZ NA PLATNÉ LEGISLATIVNÍ NORMY

http://pospolu.rvp.cz/filemanager/userfiles/nastroje/Obecna_legislativa_AM.pdf

² Viz <http://pospolu.rvp.cz/kracime-pospolu>.

POPIS CÍLŮ SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

- Realizovat praktické vyučování na pracovištích zaměstnavatelů tak, aby žáci získali představu o reálném pracovním prostředí a práci v oboru při naplňování profilu absolventa;
- ověřit teoretické znalosti daného oboru vzdělání v praxi se zaměřením na budoucí zkrácení adaptačního procesu u zaměstnavatele;
- srovnávat získávané vědomosti, dovednosti a kompetence žáků s požadavky trhu práce;
- realizovat kooperaci mezi odborníky z praxe a učiteli odborných předmětů, upravovat profil absolventa v ŠVP s ohledem na požadavky zaměstnavatelů;
- využívat technologické vybavení zaměstnavatelů při odborné praxi žáků;
- rozvíjet návyky související s bezpečností práce a ochranou zdraví při práci na pracovišti zaměstnavatelů;
- osvojit si etický kodex u zaměstnavatele, rozvíjet komunikační dovednosti v pracovním kolektivu, rozvíjet orientaci v pracovně právních vztazích;
- vyrovnávat se s požadavky firemní praxe;
- vytvořit model pro ověřování odborné způsobilosti žáků oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M pro výkon povolání a pracovních činností formou profilové části maturitní zkoušky (dále profilová část MZ) se zvýšeným podílem zapojení sociálních partnerů (dále SP) do její přípravy a realizace;
- navázat na model profilové části MZ v odborných školách vytvořený v rámci národního projektu Kurikulum S – Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání;
- nastavit větší provázanost profilové části MZ s praxí jako nástroje pro zkvalitnění vzdělávání a pro lepší zaměstnatelnost absolventů odborných škol;
- seznamovat učitele s novými technologiemi, pracovními postupy a také s novými přístroji a nástroji; podpořit sdílení zkušeností mezi učiteli a odborníky z praxe;
- vytvářet a nabízet podmínky pro rozvoj odborných kompetencí a mobilitu učitelů.

VYMEZENÍ SKUPINY OBORŮ VZDĚLÁNÍ

Aplikovaný model spolupráce škol a zaměstnavatelů je určen pro obory vzdělání **31-43-M/01 Oděvnictví** a **31-41-M/01 Textilnictví**, které jsou jedinými obory vzdělání v kategorii dosaženého vzdělání M v dané skupině oborů.

PRAKTICKÉ VYUČOVÁNÍ

Cíl: Zvýšení odborných a klíčových kompetencí žáků

Praktické vyučování v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání M zahrnuje realizaci praktických činností formou odborné praxe.

Cílem odborné praxe je prohloubit školní odbornou přípravu různými formami spolupráce se zaměstnavateli a získat nové rozšiřující praktické dovednosti. Cíle bude dosaženo směřováním k získání následujících odborných kompetencí stanovených v RVP pro obory vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví a 31-41-M/01 Textilnictví:

<http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%203143M01%20Odevnictvi.pdf>;

<http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%203141M01%20Textilnictvi.pdf>.

A. Obor vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví

UČEBNÍ PRAXE

V rámci praktické přípravy absolvují žáci také **učební praxi**³ (ve škole, případně částečně na pracovištích zaměstnavatelů), během které získají v jednotlivých ročnících následující odborné dovednosti:

1. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- orientuje se v dílně a používá její vybavení;
- ovládá techniku oddělování, polohový plán;
- ovládá techniku strojového šití;
- ovládá žehlicí zařízení, provádí dokončovací proces;
- zhotoví jednoduchý výrobek dámská sukně.

2. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- zhotoví pánskou košili průmyslovým způsobem;
- zhotoví dámskou halenku, popř. šaty, zakázkovým způsobem.

³ Učební praxe má charakter vyučovacího předmětu - koná se pravidelně (např. každý týden, jednou za čtrnáct dní) v určitém časovém rozsahu vyjádřeném počtem vyučovacích hodin týdně (např. 3 hodiny týdně ve 2. ročníku, 6 hodin týdně ve 3. a 4. ročníku atd.) a může být zařazena jako samostatný vyučovací předmět v učebním plánu. Odehrává se ve škole, případně částečně u zaměstnavatelů. Naproti tomu odborná praxe, zařazovaná nejčastěji ve vyšších ročnících vzdělávání, probíhá výhradně v reálném pracovním prostředí.

3. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- provádí cvičné práce kapes pánských kalhot;
- zhotoví dámské kalhoty;
- zhotoví dámský/pánský plášť, sako, bundu.

4. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- zhotoví pánskou vestu;
- zhotoví společenský oděv – plesové šaty;
- zhotoví vlastní model inspirovaný módními trendy.

ODBORNÁ PRAXE

Smyslem **odborné praxe** pro žáky je procvičit si získané školní znalosti a dovednosti v reálném pracovním prostředí, získat nové rozšiřující praktické dovednosti a naučit se spolupracovat v pracovním kolektivu. Odborné vzdělávání je vedeno v souladu s požadavky trhu práce.

Žákovi umožní získávat a rozvíjet následující odborné dovednosti:

- **zpracuje konstrukční dokumentaci pro výrobu oděvů:**
 - aplikuje obecná pravidla zjišťování tělesných rozměrů i na postavy s odchylkami růstu;
 - zhotoví základní stříhy nepodšitých a podšitých pánských a dámských oděvů, prádla a jejich následnou modelaci;
 - vypracuje stříhovou dokumentaci;
 - vytvoří stříhové šablony a polohové plány, vytvoří dílenské šablony;
 - připraví kalkulaci výrobku;
 - aplikuje speciální software pro konstrukci a stupňování stříhů.
- **zpracuje technologickou dokumentaci pro výrobu oděvů:**
 - aplikuje módní trendy ve vlastní práci;
 - vyhotoví na základě výtvarného návrhu, příp. požadavku zákazníka, odpovídající technický nákres a technický popis;
 - orientuje se v textilních materiálech – tj. zná textilní materiály, jejich vlastnosti (hlavně zpracovatelské), posoudí kvalitu a vady, vhodnost použití, orientuje se v technologických požadavcích na zpracování;
 - zvolí vhodný materiál a přípravu z širokého sortimentu textilií;
 - navrhne optimální technologický postup oddělovacího, spojovacího a dokončovacího procesu;

- zvolí vhodné techniky pro tvarování a vyztužování v závislosti na materiálu;
- zvolí potřebné stroje a zařízení k vyhotovení výrobku, obsluhuje je a seřizuje;
- sestaví soupis operací, příp. pracovní předpis konkrétního oděvního výrobku;
- sestaví pracovní postup operace;
- znázorní graficky (v řezu) jednotlivé operace;
- orientuje se v technických a materiálových novinkách v oboru;
- využívá prostředky ICT při tvorbě dokumentace.
- **odborně řídí výrobní procesy při individuální a průmyslové výrobě oděvů:**
 - orientuje se ve specifikách průmyslové a individuální výroby při technologickém zpracování jednotlivých částí oděvních výrobků;
 - sestaví výrobní postup konkrétního oděvního výrobku pro konkrétní výrobní úsek;
 - provede operativní řízení výroby, sleduje dodržování technologické kázně;
 - charakterizuje vady jednotlivých oděvních výrobků a navrhne opatření k jejich odstranění;
 - provádí vstupní, mezioperační a výstupní kontrolu materiálu a výrobku;
 - vede pracovní záznamy a evidenci využívanou pro organizaci práce na určitém úseku;
 - vede podklady a evidenci pro odměňování pracovníků.
- **vykonává ekonomické a podnikatelské aktivity:**
 - zabezpečuje nákup textilních materiálů a galanterie;
 - zajišťuje odbyt či prodej oděvních výrobků, podílí se na tvorbě cen;
 - poskytuje poradenskou službu pro stylizaci individuálního zákazníka, doporučí materiál, stříhové řešení, provádí zkoušení rozpracovaných oděvů;
 - připraví vizuální propagaci produkce;
 - provádí operativní plánování výroby a dispečink;
 - zajišťuje základní operace personálního řízení;
 - posuzuje ekonomické ukazatele výroby;
 - využívá marketingových nástrojů k prezentaci a nabídce produktů a služeb;
 - orientuje se v podnikatelské sféře malých oděvních firem a ateliérů.

Obsah činností, které žáci vykonávají na pracovištích zaměstnavatelů, může být široký, je specifický ve vztahu k danému pracovišti, důležité jsou následující aspekty:

- seznámení s technologiemi a se strojním zařízením, samostatná práce na výrobku;
- seznámení s chodem celého pracoviště (dílny, firmy), s požadavky na zaměstnance, organizace a evidence výroby;
- seznámení s přípravou výroby, tvorbou plánů výroby, kontrola kvality výrobku;
- seznámení s ekonomickým zhodnocením, prodej výrobků.

V praktickém vyučování jsou rozvíjeny klíčové a odborné kompetence žáků a žákyň. Odborná praxe ověřuje a doplňuje kompetence osvojované vzdělávacími předměty z obsahových okruhů Konstrukční příprava, Technologická příprava, Oděvní techniky, Hotovení oděvů.

Během odborné praxe se komplexně utvářejí klíčové kompetence budoucích konstruktérů oděvů, modelářů, technologů, oděvních techniků, módních poradců, programátorů výroby apod.

B. Obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví

UČEBNÍ PRAXE

V rámci praktické přípravy absolvují žáci také **učební praxi** (ve škole, případně částečně na pracovištích zaměstnavatelů), během které získají v jednotlivých ročnících následující odborné dovednosti:

1. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- pracuje s ručním nářadím;
- orientuje se ve způsobech čištění a mazání strojů;
- vytváří schematické nákresy převodů a mechanismů;
- vypracuje jednoduché výpočty převodů;
- orientuje se v montáži a demontáži;
- provádí jednoduché opravy strojů;
- rozpozná druhy materiálů, polotovarů a přízových těles;
- orientuje se v technologických postupech;
- seznámí se s obsluhou základních přádelnických strojů a strojů pro výrobu netkaných textilií (NT).

2. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- orientuje se v základních přádelnických postupech;

- obsluhuje základní přádelnické stroje;
- orientuje se v základních tkalcovských postupech;
- osvojí si způsob spojování nití, chápe význam tkalcovského uzle;
- provede jednoduchý rozbor tkaniny v listové vazbě;
- zakreslí jednoduché vazby;
- provádí přípravné práce v tkalcovně;
- tká na ručním stavu.

3. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- samostatně obsluhuje všechny stroje ve školních dílnách;
- zjišťuje a vyhodnocuje parametry jednotlivých strojů;
- zhotovuje schematické nákresy převodů strojů;
- odebírá vzorky textilních materiálů pro laboratorní zkoušky;
- provádí základní seřízení vybraných strojů;
- obsluhuje přípravárenské stroje v tkalcovně;
- tká na bavlnářských tkacích strojích;
- provádí kapacitní výpočty a výpočty výrobnosti;
- vytlouká karty listového stroje;
- obsluhuje plochý pletací stroj.

4. ročník

- dodržuje směrnice BOZP a PO;
- sleduje data a vystavuje provozní normy;
- sleduje a vyhodnocuje ukazatele výroby;
- zjišťuje základní parametry strojů a provádí kapacitní výpočty;
- seřizuje nejdůležitější parametry strojů;
- obsluhuje tkalcovské stavy na bavlnu a vlnu;
- odstraňuje jednoduché závady a seřizuje stroje;
- popíše výrobní proces v přádelně, tkalcovně, pletárně a výrobě netkaných textilií;
- dodržuje zásady ekonomické výroby, plánuje nákup a prodej materiálu;
- řeší provozní problémy při výrobě textilií.

ODBORNÁ PRAXE

Odborná praxe je realizována na pracovištích zaměstnavatelů na základě smluvního vztahu školy a organizace o zajištění odborné praxe (Smlouva o obsahu, rozsahu

a podmínkách praktického vyučování):

- žáci se účastní odborné praxe podle stanoveného rozpisu a ve stanoveném rozsahu (minimální rozsah je stanoven v RVP; v tomto případě 4 týdny za celou dobu vzdělávání); v ŠVP je zpracována učební osnova pro odbornou praxi v každém ročníku;
- odborná praxe je povinnou součástí školního vzdělávacího programu v 1.–4. ročníku; škola stanoví, ve kterém ročníku a v jaké hodinové dotaci budou žáci praxi vykonávat; zapojeni jsou všichni žáci;
- doporučujeme navíc pro každé pracoviště, které přijímá žáky na odbornou praxi, připravit vlastní jednotku výsledků učení, ke které praxe směřuje (viz principy ECVET);
- doporučujeme absolvování odborné praxe využívat i pro získání dalších zkušeností na základě absolvované odborné praxe ve firmě, kdy např. žáci shromažďují podklady pro zpracování své maturitní práce, jejíž obhajoba je realizována v rámci maturitní zkoušky;
- zde je prostor pro zapojení odborníka z praxe (návrh tématu, vedení maturitní práce, oponentský posudek, účast při obhajobě maturitní práce);
- odborná praxe je realizována na smluvních pracovištích jednotlivých firem;
- velikost organizace není pro zajištění odborné praxe určující, podstatné je, aby byl žák zařazen na odpovídající pracovní pozici;
- zabezpečení podmínek pro vykonání odborné praxe žáků tak, aby byly naplněny veškeré požadavky zákonných předpisů;
- řešení případných nestandardních situací a incidentů (pojištění žáka proti úrazu, pojištění žáka proti způsobené škodě apod.).

Odborná praxe žákovi umožní získávat a rozvíjet následující odborné dovednosti:⁴

- **vykonává a organizuje pracovní činnosti při předení:**
 - rozpozná textilní suroviny určené k předení;
 - orientuje se v základních vlastnostech textilních materiálů používaných pro předení;
 - navrhuje technologické postupy pro spřádání jednotlivých typů vláken;
 - sleduje a vyhodnocuje kvalitu dílčích meziproduktů při předení;
 - dodržuje pracovní postupy a bezpečnost práce na jednotlivých typech strojů v přípravně přádelny a při předení;
 - obsluhuje jednotlivé stroje.

⁴ Všechny uvedené činnosti většinou není možné splnit v rámci 4 týdnů odborné praxe. Jedná se o výčet činností, které lze při odborné praxi provádět, záleží však na podmínkách školy, na daném ŠVP a jiném, které z nich se budou při odborné praxi rozvíjet.

- **vykonává a organizuje pracovní činnosti při tkaní:**
 - zakreslí základní druhy vazeb tkanin;
 - orientuje se v konstrukci tkanin s ohledem na jejich další uplatnění;
 - navrhuje technologické postupy pro tkaní základních druhů vazeb na jednotlivých typech tkalcovských stavů;
 - používá základní způsoby přípravy osnov ke tkaní;
 - obsluhuje jednotlivé typy tkalcovských stavů;
 - dodržuje pracovní postupy a bezpečnost práce na jednotlivých typech strojů.
- **vykonává a organizuje pracovní činnosti při pletení:**
 - rozpozná základní druhy přízí pro pletení;
 - navrhuje technologické způsoby pletení s ohledem na vytváření základních druhů pletenin;
 - obsluhuje jednotlivé typy pletacích strojů;
 - ovládá přípravné práce pro pletení;
 - ovládá vzorování na jednotlivých typech pletařských strojů.
- **vykonává a organizuje pracovní činnosti při výrobě netkaných textilií (NT):**
 - rozpozná základní druhy textilních materiálů používaných při výrobě NT;
 - navrhuje technologické postupy výroby NT s ohledem na jejich konečné uplatnění;
 - obsluhuje jednotlivé typy strojů;
 - seznámí se s nejnovějšími technologiemi výroby NT.
- **vykonává a organizuje pracovní činnosti při zušlechťování textilií:**
 - orientuje se v základních způsobech finální úpravy textilií;
 - navrhuje technologické postupy pro základní způsoby finálních úprav textilií;
 - sleduje a vyhodnocuje technologické podmínky při úpravě textilií na jednotlivých typech strojů;
 - navrhuje technologické postupy pro speciální úpravy s ohledem na požadované výsledné vlastnosti textilií;
 - obsluhuje jednotlivé typy úpravářských strojů.
- **vykonává ekonomické činnosti a podnikatelské aktivity:**
 - podílí se na řízení daný úsek textilní výroby včetně využívání odborných služeb poskytovaných jinými subjekty;
 - sestavuje samostatně pracovní záznamy a vede evidenci užívanou

v jednotlivých úsecích výroby a využívá tyto podklady pro návrhy běžných organizačních opatření;

- ovládá základní principy dispečerského řízení textilní výroby;
- sestavuje kalkulace nákladů a cen výrobků;
- vyhotovuje účetní doklady, vede daňovou evidenci podnikatelů, vede účetnictví s využitím výpočetní techniky;
- zabezpečuje nákup textilních surovin a dalších materiálů a následně prodej textilních produktů;
- zajišťuje základní operace personálního řízení, sestavuje pracovní smlouvy;
- posuzuje ekonomické ukazatele výroby;
- využívá marketingových nástrojů k prezentaci firmy, nabídce textilních produktů.

Obsah činností, které žáci vykonávají na pracovištích zaměstnavatelů, může být široký, je specifický ve vztahu k danému pracovišti, důležité jsou následující aspekty:

2. ročník

- seznámení s fungováním firmy a požadavky na zaměstnance, se stroji a technologiemi, přípravou výroby a prodejem výrobků.

3. ročník

- samostatná práce na strojích a linkách, evidence výroby, ekonomické zhodnocení, příprava, kontrola plánů a kvality, prodej.

V praktickém vyučování jsou rozvíjeny klíčové a odborné kompetence žáků a žákyň. Odborná praxe ověřuje a doplňuje kompetence osvojované vzdělávacími předměty z obsahových okruhů Textilní materiály a textilie, Textilní technologie.

Během odborné praxe se komplexně utvářejí klíčové kompetence budoucích textilních techniků, konstruktérů textilií pro přípravu výroby textilií, technologů a manipulantů materiálů, mistrů v oblasti řízení a organizování výroby, programátorů výroby, kontrolorů a normovačů při řízení kvality výroby, referentů kalkulací a nákladové analýzy, nákupčích a prodejců textilních materiálů a textilií.

Při realizaci praktického vyučování **v obou popisovaných oborech vzdělání** (31-43-M/01 Oděvnictví i 31-41-M/01 Textilnictví) je kladen důraz na **socializační aspekt** v reálném pracovním prostředí, kde se rozvíjí zejména:

- vztah k práci a odpovědnost za vlastní práci;
- profesní a stavovská hrdost a loajalita vůči zaměstnavateli;
- potřebnost vzdělávání a osobnostního rozvoje, motivace k nim;
- samostatnost v oblasti vyhledávání nových trendů v oboru;

- přehled o pracovních pozicích a požadavcích na zaměstnance;
- pracovní vztahy, vztah nadřízený – podřízený;
- ujasnění si svého budoucího pracovního zařazení, popř. směřování ke konkrétní specializaci;
- obeznámení s úlohou celoživotního vzdělávání;
- konstruktivní komunikace s učiteli, spolužáky, sociálními partnery;
- zdravé soutěžení.

Tabulka 1: Nezávazná ukázka rozvržení hodin praktického vyučování (učební a odborná praxe) pro obor vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví

Ročník	Učební praxe		Odborná praxe (hodin)	Praktické vyučování (učební praxe + odborná praxe) celkem (hodin)
	celkem (hodin)	z toho zapojení odborníka z praxe do vyučování (hodin)		
1.	102	5	0	102
2.	136	10	50	186
3.	204	10	120	324
4.	192	5	0	192
Celkem	634	30	170	804

Tabulka 2: Nezávazná ukázka rozvržení hodin praktického vyučování (učební a odborná praxe) pro obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví

Ročník	Učební praxe		Odborná praxe (hodin)	Praktické vyučování (učební praxe + odborná praxe) celkem (hodin)
	celkem (hodin)	z toho zapojení odborníka z praxe do vyučování (hodin)		
1.	128	8	–	128
2.	120	8	60	180
3.	120	8	60	180
4.	130	8	–	130
celkem	498	32	120	618

Poznámka: Při stanovování hodinové dotace (v obou tabulkách) se vychází z RVP a

celkového počtu týdnů ve školním roce. Konkrétní rozvržení podílu odborného výcviku na pracovišti zaměstnavatele ve vztahu k celkovému počtu hodin odborného výcviku je možné specifikovat dle podmínek a potřeb dané školy a zaměstnavatele.

NÁSTROJE PRO ZAJIŠTĚNÍ KVALITY PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ

Pro zajištění standardů kvality realizace praktické výuky se doporučuje využít zásad EQAVET (<http://pospolu.rvp.cz/eqavet>) a prvků ECVET (<http://pospolu.rvp.cz/ecvet>).

To znamená zamyslet se především nad těmito podněty:

- předem se dohodnout na očekávaných výsledcích učení (škola a firma), které žák během praktického vyučování získá (vytvořit tzv. jednotku/jednotky výsledků učení), tzn. domluvit obsah a rozsah odborné praxe (očekávané výsledky učení, které má žák získat na pracovišti), zásady a způsoby hodnocení a validaci získaných výsledků učení (forma, kritéria včetně definování pracovních a hodnoticích úkolů, četnost hodnocení);
- připravit text, který popíše podmínky, obsah praktického vyučování, očekávané výsledky učení, způsob jejich hodnocení, způsob validace a uznání výsledků učení; tato dohoda mezi vysílající organizací (školou) a přijímající organizací (firmou) a učícím se žákem zajistí, aby na všech stranách byla jasně stanovena pravidla, za kterých se bude praktické vyučování odehrávat. Přílohou takové vzájemné dohody může být konkrétně vypracovaná jednotka výsledků učení, kterou žák absolvuje v rámci odborné praxe; tento text (vyjádřený formou určité dohody mezi zainteresovanými stranami) nenahrazuje Smlouvu o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování povinně uzavřenou mezi školou a firmou, proto není možné tyto materiály vzájemně zaměňovat. Každý slouží k jinému účelu; formuláře pro přípravu vzájemné dohody a jednotky výsledků učení naleznete na <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#ECVET>;
- zaznamenat dosažené a ohodnocené výsledky učení do osobního záznamu; osobní záznam je dokument, kde jsou uvedeny skutečně dosažené a ohodnocené výsledky učení; může být součástí portfolia žáka;
- hodnocení žáka na pracovišti provede instruktor praktického vyučování na základě předem definovaných, praktických hodnoticích úkolů (které ověří získané výsledky učení); tyto výsledky předává učitelu praktického vyučování; k jeho hodnocení učitel přihlíží při klasifikaci žáka; za klasifikaci žáka je ale vždy zodpovědný učitel praktického vyučování.

Dále je doporučeno zaměřit se na tyto záležitosti:

- k povinnostem učitelů praktického vyučování patří i pravidelná kontrola žáků na pracovištích, kontrola souladu s dohodnutými výsledky učení, popř. úprava

dohody mezi školou a firmou o nastavení výsledků učení, které by měl žák na pracovišti získat;

- důležité je také sebehodnocení žáka – co během dne ve firmě vykonával za činnosti, co nového se naučil, co je naopak nutné ještě procvičit apod.; za tímto účelem si žák vede pracovní deník, který obsahuje také informace o docházce a průběhu odborné praxe; do pracovního deníku může provádět záznamy také instruktor praktického vyučování;
- zavedením tzv. portfolia žáka, kde si každý žák může ukládat všechny záznamy o dosažených výsledcích učení (např. osobní záznamy nebo certifikáty za absolvovanou mobilitu a zpětnovazební dotazníky), případně pracovního deníku z průběhu praktického vyučování, může absolvent budoucímu zaměstnavateli lépe a srozumitelněji prokázat, jakými praktickými dovednostmi disponuje; to mu později může pomoci při vstupu na trh práce;
- rozsah pracovních činností žáka je velmi široký, a tak se může na jeho přípravě v průběhu hodnoceného období vzdělávání podílet více instruktorů; odborná praxe může také probíhat u více firem (např. svatební salon, šicí dílna divadla, ateliér návrhářky, obchodní firma s textilem, vzorková dílna firmy, firma zabývající se výrobou plošných nebo délkových textilií);
- pro podporu úspěšné realizace spolupráce škol a firem doporučujeme využít formulář, který ověřuje, zda se při poskytování praktického vyučování ve firmách nic neopomnělo; indikátory uvedené ve formuláři splňují požadavek využívání cyklu zajišťování kvality (plánování, provádění, hodnocení, revize), a jsou tedy v souladu se zásadami EQAVET; formulář je dostupný na webových stránkách <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#EQAVET>;
- doporučujeme nastavení společných cílů školy a zaměstnavatele a dohodnutí kritérií, jimiž se budou dosažené cíle vyhodnocovat, a na základě toho následně (např. po skončení školního roku) přehodnotit relevantnost nastavených cílů, kritérií a přijmout opravná opatření pro další spolupráci;
- za klíčové je tedy možné považovat dobré naplánování spolupráce při realizaci odborné praxe; za tímto účelem doporučujeme připravit plán spolupráce formou dodatku k ŠVP. Formulář pro přípravu dodatku naleznete na webu <http://pospolu.rvp.cz/seznam-nastroju#plan-spoluprace>.

PEDAGOGICKO-ORGANIZAČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

A. Obor vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví

- Učební a odborná praxe realizovaná na pracovišti zaměstnavatelů (firmy) – např. svatební salon, šicí dílna divadla, ateliér návrhářky, obchodní firma s textilem, vzorková dílna firmy, průmyslová výroba;

- odborná praxe je zařazena podle RVP v minimálním rozsahu 4 týdny za celou dobu vzdělávání; představuje završení 1.–3. ročníku vzdělávání a uskutečňuje se ve dvou až třítydenních blocích;
- škola provádí rozpis odborných praxí žáků pro svoje smluvní pracoviště podle možností konkrétního zaměstnavatele a dále škola eviduje realizaci individuálních odborných praxí žáků;⁵
- učební praxe je zařazena podle RVP v rámci obsahových okruhů Oděvní techniky a Hotovení oděvů v minimálním rozsahu 16 týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání; je stanovena učebním plánem dle ŠVP jako předmět v libovolném ročníku, pro kvalitnější realizaci jsou týdenní hodiny slučovány do pololetních bloků (dvou nebo třítydenních), do nichž škola žáky rozepíše na svoje smluvní pracoviště;
- pro učební praxi má škola uzavřeny smlouvy s dostatečným počtem partnerů;
- škola žákům nabídne pracoviště pro odbornou praxi;
- žák se může podílet na výběru pracoviště, při tom se řídí svým zájmem o danou problematiku a svým plánovaným profesním zaměřením i blízkostí bydliště, popř. doporučením učitele, který schvaluje jeho volbu;
- vedení školy určí pracovníka zodpovědného za navázání spolupráce a komunikaci se zaměstnavatelem, po vytipování a dohodě se zaměstnavatelem o možnosti realizace odborné praxe je nutné určit personální zajištění pracovníky, kteří povedou odbornou praxi žáků na konkrétním pracovišti (instruktoři praktického vyučování);
- profesní rozvoj žáků při učební a odborné praxi zajišťuje ve škole příslušný učitel praktického vyučování, mimo školu instruktor, ten je seznámen s osvojenými kompetencemi žáka a je schopen je v reálné firmě prohlubovat.

Vytipovat firmy s odpovídajícím technologickým vybavením – popis pracoviště zaměstnavatele, popis technologického vybavení, které bude využíváno:

- šicí stroje včetně speciálních, žehlicí zařízení, krejčovské panny/loutky;
- ICT pro technickou přípravu výroby.

Škola nemá k dispozici všechna moderní technická zařízení, která zjednodušují technologické procesy, jako jsou:

- oddělovací proces – automatizované nakládání materiálu;
- spojovací proces – šicí automaty, které nahrazují několik typů šicích strojů v jednom, např. vytvoření lišty pánské košile s vyšitím dírek aj.;

⁵ Způsob zajišťování odborných praxí individuální či skupinovou metodou nemusí vytvořit srovnatelné podmínky pro odbornou přípravu všech žáků (rozdílnost výrobního sortimentu, velikosti, organizace firmy a jejího vybavení). Z hlediska potřeb odborného vzdělávání je však nezastupitelný.

- manipulace s materiálem – závěsné dopravníky aj.

Škola má naopak k dispozici některé vybavení, které nemají malé firmy a salony:

- může nabídnout např. ICT – software pro návrh a konstrukci střihů, včetně stupňování velikostí (škola tak může malým firmám nabídnout servis v oblasti technické přípravy výroby).

Zpravidla jen velké firmy mají k dispozici moderní a speciální stroje, výrobní linky.

B. Obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví

- Učební a odborná praxe realizovaná na pracovišti zaměstnavatelů (firem) – např. firma zabývající se výrobou plošných nebo délkových textilií, atd.;
- odborná praxe je zařazena podle RVP v minimálním rozsahu 4 týdny za celou dobu vzdělávání, doporučujeme odbornou praxi rozložit do 2. a 3. ročníku; odborná praxe se uskutečňuje ve dvou až třítydenních blocích na pracovištích právnických a fyzických osob;
- učební praxe je zařazena podle RVP v rámci obsahových okruhů Textilní materiály a textilie a Textilní technologie v minimálním rozsahu 10 týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání (viz dané RVP); je stanovena učebním plánem dle ŠVP jako předmět v libovolném ročníku, pro kvalitnější realizaci jsou týdenní hodiny slučovány do pololetních bloků (dvou nebo třítydenních), do nichž škola žáky rozepíše na svoje smluvní pracoviště;
- pro učební praxi má škola uzavřeny smlouvy s dostatečným počtem partnerů;
- žák se může podílet na výběru pracoviště, přitom se řídí svým zájmem o danou problematiku a svým plánovaným profesním zaměřením i blízkostí bydliště, popř. doporučením učitele, který schvaluje jeho volbu.

Pracoviště firmy by mělo splňovat požadavky na nejnovější technologie a technické vybavení pro nácvik dovedností, znalostí a kompetencí, včetně možnosti využití principů ECVET.

Požadavky vychází z profilu absolventa, aby žák:

- samostatně ovládal stroje;
- objasnil fyzikální a chemickou podstatu procesů probíhajících při výrobě textilií;
- organizoval pracovní činnosti podle hlavních zásad výroby textilií;
- posoudil pomocí laboratorních metod kvalitu textilií;
- orientoval se v běžných druzích materiálů, strojních součástech a mechanismech využívaných na textilních strojích, ovládal základní principy jejich činností a údržby, organizoval jejich efektivní využití;
- realizoval vhodné technologické postupy pro jednotlivé textilie;
- využíval základních poznatků z ekonomiky a zásad podnikání při nákupu surovin, materiálů a prodeji produktů;

- vedl předepsané pracovní záznamy a další evidenci potřebnou pro jednotlivé úseky práce.

Pracoviště školy umožňuje nácvik základních dovedností, z tohoto důvodu by měla být zajištěna v jednotlivých ročnících:

1. ročník

- školní dílna pro výuku manuálních zručností a dovedností – seznámení se s jednotlivými druhy textilních materiálů a základních textilních strojů.

2. ročník

- školní dílny – seznámení se s jednotlivými stroji a prací na nich, včetně údržby a seřízení.

3. ročník

- školní dílny – složitější stroje a linky, seznámení se s obsluhou a údržbou;
- navrhování a zkoušení technologických postupů;
- vypracování výrobní dokumentace;
- provádění základní kontroly kvality a vlastností textilních produktů.

4. ročník

- školní dílny – seznámení se s nejnáročnější technikou;
- seřizování jednotlivých typů strojů;
- nové technologie.

VYUŽITÍ NÁRODNÍ SOUSTAVY POVOLÁNÍ A NÁRODNÍ SOUSTAVY KVALIFIKACÍ

- Daný obor připravuje žáky na pozdější výkon povolání uvedených v NSP (Národní soustava povolání – <http://www.nsp.cz>):
 - odborný směr: Textilní a oděvní výroba: http://katalog.nsp.cz/poziceOdbornySmer.aspx?kod_smeru=29;
- možnost ověřování kompetencí s využitím hodnoticích standardů NSK (Národní soustava kvalifikací – <http://www.narodnikvalifikace.cz>)⁶;
- standardy určují požadavky zaměstnavatelů pro konkrétní pozice, proto je ověření podle těchto standardů možností zjistit a prokázat, že žák na pracovišti získal dovednosti požadované v praxi;
- podle podmínek pracoviště je možné se zaměřit na získání zkoušky z profesní kvalifikace:
 - obor kvalifikace: Textilní výroba a oděvnictví:

⁶ Definována zákonem č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

<http://www.narodnikvalifikace.cz/vyber-kvalifikace/profesni-kvalifikace/skupiny-oboru-14>.

VYUŽITÍ ODBORNÍKŮ Z PRAXE

Cíl: Pomoc zaměstnavatelů při zkvalitňování procesu výuky

Odborník z praxe je zástupce zaměstnavatelské sféry ve výuce nebo při aktivitách spojených s osvojováním odborných kompetencí žáků.

Prispívá k doplnění výuky o specifické odborné poznatky a dovednosti např. formou krátkodobého kurzu, ukázky, přednášky apod. Zapojení odborníka z praxe má podněcovat rozvoj a zájem žáků o obor a doplňovat jejich odborný přehled o novinky z oboru.

Odborník z praxe může spolupracovat se školou při zadávání praktických úkolů a jejich řešení ve firmě, např. při exkurzích ve firmě apod. Může však působit i na půdě školy, např. vstupovat do teoretické či praktické výuky, obvykle za přítomnosti učitele daného předmětu.⁷

Je nutné zodpovědně vytipovat takového odborníka, který bude vyhovovat nejen po stránce odborné, ale také bude schopen své zkušenosti zajímavě žákům přiblížit.

Odborníkem z praxe pro účely zapojení organizace do přípravy žáků může být:

- zaměstnanec firmy – především zkušený pracovník textilní nebo oděvní výroby, vedoucí oddělení, textilní technik, oděvní technik, konstruktér oděvů, mistr, vedoucí dílny, seřizovač, normovač apod.;
- OSVČ – většinou majitel firmy nebo pověřený odborný pracovník.

ZPŮSOBY ZAPOJENÍ ODBORNÍKA Z PRAXE

A. Obor vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví

- Nepravidelné (občasné, např. v rámci učební praxe): návštěva ve škole realizovaná v průběhu 1.–4. ročníku (v časovém rozsahu 5 hodin v 1. ročníku, 10 hodin ve 2. ročníku, 10 hodin ve 3. ročníku, 5 hodin ve 4. ročníku) před nástupem na odbornou praxi pro seznámení žáků s konkrétními úkoly, na kterých budou během odborné praxe spolupracovat, ale také pro seznámení s vlastním pracovištěm zaměstnavatele, rozvojem firmy, novinkami v technologii i technice, možnostmi práce v zahraničí a budoucím uplatněním ve firmě;
- seminář přibližující reálné pracoviště – jako součást učební praxe;

⁷ Pro vysvětlení rozdílu mezi odborníkem z praxe a instruktorem: instruktor praktického vyučování je zaměstnanec firmy, který se se žákem setkává pouze v prostředí firmy a vede ho během odborné praxe. Odborník z praxe se se žáky může setkat jak na půdě školy, tak ve firmě (např. při exkurzi apod.).

- odborný výklad pro seznámení s technologiemi, strojním zařízením, chodem pracoviště, organizací práce, evidencí výroby, přípravou výroby, tvorbou plánů výroby, kontrolou kvality, prodejem výrobků apod.;
- seminář s bývalými absolventy školy (v současné době již odborníky z praxe), kteří pracují na konkrétních pracovištích;
- exkurze v prostředí firmy:
 - tematicky exkurze rozdělit do jednotlivých ročníků podle probíraného učiva;
 - cílem exkurzí je přiblížit reálné prostředí firmy, obeznámit s technologickým vybavením, kdy je např. možné sledovat plně automatizované systémy šicích strojů i manipulaci s materiálem včetně závěsných dopravníků – je to většinou jediný způsob, jak poznat ucelený způsob řízení celé firmy;
 - zaměřit se na zpracování konkrétních textilií a oděvních výrobků (např. výroba oděvů, prádla nebo technické konfekce, event. výroba textilií v tkalcovnách, přádelnách a pletárnách, výroba prádla, svrchních oděvů, ale i potahů pro automobily aj.).⁸
- jednorázový workshop vázaný k vybranému tematickému celku v prostředí školy – v rámci výuky odborných předmětů nebo tvůrčích seminářů nad rámec výuky (pro zájemce):
 - cílem je v souladu s ŠVP realizace konkrétního zadání firmy, podpořeno motivačním soutěžením.
- průběh, organizaci a zabezpečení zajišťuje pověřený učitel školy;
- způsob hodnocení zajišťuje vedení školy se zástupcem firmy;
- návštěvy výstav a veletrhů – např. Styl a Kabo v Brně;
- vedení, oponentura, účast při obhajobě odborné práce – např. maturitní práce, středoškolská odborná činnost (SOČ).

B. Obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví

- Nepravidelné (občasné): návštěva ve škole realizovaná v průběhu 1.–4. ročníku v rozsahu 8 hodin za rok, kdy odborník z praxe dochází do výuky ve škole v závislosti na probíraném tématu; zapojení jako součást hodin učební praxe (např. instruktáž obsluhy a seřizování složitějších strojů, řízení práce s pomocí GPS apod.); při výuce používá školní vybavení, popř. zařízení patřící firmě;
- seminář v rámci předmětu učební praxe;

⁸ Realizace exkurzí je závislá na ochotě firem přijmout velké skupiny tak, aby nedocházelo ke „zdržování“ ve výrobě (vstřícné jsou v tomto ohledu např. dodavatelské firmy pro automobilový průmysl).

- workshop v prostředí firmy;
- exkurze v prostředí firmy s cílem získat co nejširší přehled o textilní výrobě současnosti;
- návštěvy výstav a veletrhů s cílem obeznámit žáky s technologickým pokrokem v oblasti textilu (pod vedením učitele a odborníka z praxe, jedna za pololetí);
- vedení, oponentura, účast při obhajobě (souvisí s možností zapojení odborníka z praxe do přípravy na maturitní zkoušku, přípravy na složení zkoušky profesní kvalifikace, zpracování seminárních nebo ročníkových prací žáků);
- volitelný předmět.

HODNOCENÍ PŘÍNOSU ODBORNÍKA Z PRAXE A HODNOCENÍ KVALITY

- Nastavení cílů spolupráce školy a odborníka z praxe, dohodnutí kritérií, jimiž se budou dosažené cíle hodnotit, vyhodnocení dosažených cílů, přehodnocení relevantnosti nastavených cílů a kritérií, přijetí opravných opatření pro další spolupráci;
- zajištění kvality ve smyslu hodnocení výuky (z různých úhlů pohledu – z pozice školy, žáka, odborníka/organizace, i souladu s RVP/ŠVP);
- spoluúčast odborníka na hodnocení žáků – je žádoucí, aby se na hodnocení žáků podílel i odborník z praxe (hodnotí např. uplatňování znalostí v praxi, aktivitu, snahu žáka); odborník z praxe může zadávat jen dílčí úkoly (testy), ale závěrečná klasifikace bude vždy v kompetenci učitele (ten hodnotí výslednou práci, zprávu z praxe atd.); i na zadání dílčích úkolů spolupracuje odborník s učitelem;
- např. vstupní a výstupní test, znalostní test, prověření praktických dovedností, vždy se zpětnou vazbou;
- různé formy soutěží znalostního či praktického charakteru;
- samostatná práce na zvolené téma (např. maturitní práce, seminární práce, SOČ);
- žák může získat např. certifikát od firmy o absolvování kurzu, workshopu atd.;
- možnost složení zkoušky podle hodnoticího standardu profesní kvalifikace (v návaznosti na žákův obor) – ve smyslu získání profesní kvalifikace jako bonus k žákovu oboru vzdělání – zapojení odborníka z praxe do přípravy;
- akcent na motivační prvky, např. soutěže – nejlepší žáci budou mít možnost se např. podílet s firmou na zpracování projektu, firma si také může vytipovat nadané žáky a uvažovat o jejich zaměstnání po absolvování školy;
- využití prvků EQAVET.

ČASOVÉ ZAJIŠTĚNÍ PRO ODBORNÍKA Z PRAXE

- Škola po dohodě s odborníkem z praxe stanoví počet hodin odučených za pololetí, případně počet exkurzí, seminářů atd.;
- možnost využití disponibilních hodin z RVP.

PROSTOROVÉ ZAJIŠTĚNÍ

- Ve škole nebo na školním pracovišti s využitím vybavení školy, popřípadě pomůckami donesenými odborníkem (včetně např. instruktážního videa, ukázky nástrojů, přístrojů, výrobků);
- ve firmě s využitím jejího technologického vybavení;
- kombinovaná varianta – část výuky ve škole, část ve firmě.

PERSONÁLNÍ

- Definovat podíl odborníka z praxe a učitele na výuce v souladu se způsobem realizace výuky;
- v případě výuky mimo školu – potřeba zajistit pedagogický dozor.

TECHNOLOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

- BOZP;
- podmínky pro výuku daných témat a jejich zajištění.

FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Možnosti zajištění odměňování zapojených odborníků z praxe do výuky (DPP);
- možnost daňových úlev pro firmu i zaměstnance (náklady na získání profesní kvalifikace nebo Osvědčení o učitelské způsobilosti lze v současnosti uvést jako výdaje za zvyšování kvalifikace⁹);
- náklady spojené s cestou odborníka z praxe do školy či učitele (možný pedagogický dozor) na exkurzi nebo workshop ve firmě – služební cesta, pojištění;
- reciprocita – protislužba školy, např. vyškolení zaměstnanců firmy.

⁹ Viz zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, § 227–235 (odborný rozvoj zaměstnanců); dále také zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 108 (rekvalifikace).

PROFILOVÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY

Cíl: Přibližování obsahu výuky potřebám zaměstnavatelů

Požadavky na profilovou část maturitní zkoušky (dále profilová část MZ) jsou dány kurikulárními dokumenty, z nichž principiálně vycházejí. Příprava školního vzdělávacího programu, kvalitní plánování a realizace vzdělávacího programu společně s regionálními zaměstnavateli umožní v závěru vzdělávacího cyklu i zapojení zaměstnavatelů do realizace maturitních zkoušek.

Zapojení zaměstnavatelů do profilové části MZ může mít několik podob:

- pomoc při zabezpečení praktické zkoušky na pracovišti zaměstnavatele;
- pomoc při volbě témat pro praktickou zkoušku;
- pomoc při volbě témat pro maturitní práce (dále MP);
- zapojení odborníků z praxe při zpracování maturitních prací žáků v rolích vedoucího práce nebo oponenta, účast odborníka z praxe u obhajoby maturitní práce.

Profilová část MZ zahrnuje podle zákona č. 561/2004 Sb., §79, 2–3 zkoušky, které mohou být realizovány formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí, písemné zkoušky, praktické zkoušky, maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí nebo kombinací uvedených forem. Počet zkoušek a jejich formu stanoví ředitel školy, nebo jsou stanoveny příslušným RVP. RVP pro odborné vzdělávání určují, že jedna ze zkoušek profilové části MZ musí být formou praktické zkoušky, nebo formou maturitní práce s obhajobou.

Doporučujeme zaměřit se především na formu maturitní práce s obhajobou před zkušební maturitní komisí jako prostředku pro komplexní ověření klíčových a odborných kompetencí žáků a na formu praktické zkoušky (popř. kombinaci praktické zkoušky a jiné formy maturitní zkoušky), která je zaměřena na ověření konkrétních pracovních činností a dovedností vztahujících se k danému oboru vzdělání a kvalifikaci. Obě tyto formy profilové části MZ jsou také nejvhodnější pro realizaci spolupráce se sociálními partnery (dále SP). Zároveň se rozpracování obou těchto forem může opřít o praktické vyučování na reálném pracovišti.

OBSAH A POSTUP ŘEŠENÍ

Při realizaci profilové části MZ se doporučuje věnovat pozornost následujícím bodům:

- stanovení forem pro 2–3 zkoušky profilové části MZ v souladu s legislativou (vyhláška MŠMT č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a profilem oboru vzdělání, zohlednění možností zapojení SP;

- vymezení vazby jednotlivých zkoušek na kompetence absolventa v RVP a ŠVP;
- stanovení zkušebních předmětů (tj. předmětů nebo ucelených částí vzdělávacího obsahu) v souladu s legislativou pro zvolenou formu;
- rozpracování obsahu jednotlivých částí zkoušek profilové části MZ (návrhu témat);
- určení postupů realizace jednotlivých forem profilové části MZ pro daný obor vzdělání;
- harmonogram řešení, zohlednění organizačních podmínek konání profilové části MZ daných legislativou (zvl. § 79/3 zákona č. 561/2004 Sb., § 18 vyhlášky MŠMT č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

ÚSTNÍ, PÍSEMNÁ A PRAKTICKÁ ZKOUŠKA

Pro úspěšnou realizaci těchto forem profilové části MZ je vhodné stanovit obsah a způsob konání zvolených forem včetně nastavení kritérií ověřování a hodnocení výkonu žáků v dané zkoušce, konkrétně je třeba věnovat se těmto bodům:

- vymezení obsahu profilové části MZ na základě RVP konkrétního oboru vzdělání a jeho rozpracování do témat, zkušební témata se mohou vztahovat také k odbornému zaměření/profilaci ŠVP;
- porovnání témat s kompetencemi absolventa a stanovení vhodné formy zkoušky k jejich ověřování (ústní, praktická, písemná, kombinovaná);
- zveřejnění témat ředitelem školy pro jednotlivé části zkoušky;
- popis pojetí praktické zkoušky v daném oboru vzdělání: obsah zkoušky, způsob jejího konání, materiální a jiné zajištění, zapojení SP včetně možnosti realizace zkoušky na pracovišti SP;
- popis pojetí písemné zkoušky v daném oboru vzdělání, pokud bude součástí profilové části MZ (témata, způsob volby zkušebního tématu žáky, rozsah a způsob konání zkoušky);
- stanovení kritérií ověřování a hodnocení výkonů žáků pro jednotlivé části zkoušky a zkušební témata; kritéria zahrnují nejen požadavky na odborné kompetence, ale rovněž na vybrané klíčové kompetence (adekvátně podle formy zkoušky a tématu);
- vymezení nezbytných materiálních podmínek pro realizaci dané zkoušky (pomůcky, přístrojové a jiné zařízení);
- u kombinované formy zkoušky nastavení způsobu hodnocení pro jednotlivé části a pro celkové hodnocení.

MATURITNÍ PRÁCE A JEJÍ OBHAJOBA PŘED ZKUŠEBNÍ MATURITNÍ KOMISÍ

Pro úspěšnou realizaci této formy profilové části MZ je vhodné věnovat se těmto záležitostem:

- stanovení témat maturitní práce (MP) ředitelem školy na základě doporučení předmětové komise, která spolupracuje se SP;
- počet žáků, kteří budou skládat profilovou část MZ touto formou;
- vymezení rozsahu a podmínek zapojení SP při přípravě MP žáků a její obhajobě (např. vedení MP, možnost a podmínky použití zařízení SP, oponentura MP);
- popis požadavků na maturitní práci: obsah, forma zpracování, struktura a rozsah práce, formální náležitosti, termín odevzdání práce, počet vyhotovení aj.;
- harmonogram postupu zpracování MP: klíčové body postupu řešení a kontroly, termín pro odevzdání práce, způsob a termíny konzultací s vedoucím práce (včetně jména vedoucího práce) aj.;
- popis požadavků na obhajobu MP;
- stanovení kritérií a způsobu hodnocení a) maturitní práce, b) obhajoby maturitní práce, c) celkového hodnocení;
- podpora žákům při zpracování MP: semináře a cvičení, konzultace s vedoucím práce (osobní, elektronická), metodické a jiné podpůrné materiály (např. jak se připravit na obhajobu MP atd.), šablony (např. šablona titulního listu MP, šablona k prezentaci maturitní práce při obhajobě aj.) apod.

PROSTOROVÉ ZAJIŠTĚNÍ

- Vyhledání vhodných sociálních partnerů s profilem činnosti odpovídajícím danému oboru vzdělání, s moderním technologickým vybavením a dalšími vhodnými podmínkami (např. na základě dosavadní spolupráce).

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Vytipovat ve spolupráci se SP možnosti spolupráce u profilové části MZ a vhodné odborníky z praxe k přípravě a realizaci vybraných forem profilové části MZ;
- vymežit smluvně podíl a podmínky participace SP na přípravě a realizaci příslušných forem profilové části MZ.

FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

- Osobní náklady na činnosti odborníka/ů z praxe týkající se vedení maturitní práce žáka, zpracování oponentního posudku a účasti na obhajobě, přípravy

zadání (zkušebních témat a konkrétních úkolů) pro praktickou zkoušku (popř. další formy), členství ve zkušební komisi;

- provozní náklady SP týkající se poskytnutí technického zázemí pro zpracování maturitní práce nebo pro realizaci praktické maturitní zkoušky na pracovišti SP (např. přístrojové, materiální a jiné vybavení);
- způsob krytí předpokládaných nákladů.

DOPORUČENÁ LITERATURA

- KAŠPAROVÁ, Jana a kolektiv. *Profilová maturitní zkouška v odborných školách. Příručka pro učitele středních odborných škol*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87-063-95-8.

STÁŽE UČITELŮ ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ, PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ A NĚKTERÝCH VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ

Cíl: Pomoc zaměstnavatelů při zkvalitňování procesu výuky

PLÁNOVÁNÍ STÁŽE

Při plánování stáže realizované na pracovišti sociálního partnera je třeba zohlednit:

- učitele na stáži především aktivně zapojit do výrobního a řídicího procesu – část stáže jako obsluha strojů a zařízení, část stáže ve spolupráci s řídicími pracovníky (s mistry, vedoucími provozů, technology apod.);
- cíle stáže:
 - zopakovat si odborné znalosti, poznat nové formy postupů, seznámit se s novou technikou v činnosti (např. automatizace výrobního procesu), zpracování nových materiálů;
 - seznámit se s praktickým průběhem odborných činností ve firmě, např. s řízením firmy, s technologiemi, získat zahraniční zkušenosti apod.;
- minimální rozsah: podle účelu stáže (po dohodě mezi školou a firmou) 2–3 denní stáž, týdenní stáž;
- kdy bude stáž probíhat, jak dlouho – dle možností firmy a vzhledem k výrobní náplni – kolekce jaro, léto, podzim, zima; záleží na konkrétní dohodě mezi školou a firmou;
- minimální počet zapojených učitelů:
 - 1–5 učitelů z jedné školy, kteří v průběhu stáže jsou schopni konzultovat zavedení některých opatření do výuky, popř. jsou schopni se souhlasem firmy vytvořit instruktážní film;
 - může být i více učitelů z několika škol, ale pak je třeba zohlednit odlišnosti v průběhu stáže, pokud jde o jednoho učitele nebo dva učitele z jedné školy, více učitelů z různých škol, může se měnit i v průběhu stáže;
- popis a forma zapojení učitele v rámci stáže: práce s konkrétními nástroji, přístroji či stroji, účast učitele na dílčích úkolech firmy, formy spolupráce více učitelů z různých škol a pracovníků firmy při řešení konkrétních úkolů, důraz na manažerské dovednosti, soft skills, práce s moderními technologiemi:
 - seznámit se se strojovým vybavením firmy pro spojovací a oddělovací proces, žehlicí technikou;
 - porovnat technologické procesy;
 - porovnat konstrukční systémy používané ve škole a místě praxe;

- zajistit názorné ukázky pro technologickou sbírku školy;
- seznámit se s procesem řízení výroby;
- navázat kontakty pro semináře odborníků z praxe ve škole;
- srovnat technickou úroveň software pro návrh a konstrukci střihů;
- marketingová činnost firmy;
- požadavky na absolventy pro přijetí do firmy;
- požadavky na stážistu – schopnost dalšího vzdělávání v reálném prostředí, v týmu spolupracovníků;
- popis pracoviště zaměstnavatele, na němž bude probíhat stáž:
 - pro obor vzdělání 31-43-M/01 Oděvnictví dle výrobního členění např. modelárna, střihárna, konfekční dílny, dokončující proces, skladové hospodářství, reklamační oddělení apod.;¹⁰
 - pro obor vzdělání 31-41-M/01 Textilnictví všechny výrobní stupně v textilní výrobě: přípravná přádelny, přádelna, přípravná tkalcovny, tkalcovna, přípravná úpravny, bělidlo, barevna, tiskárna, úpravna, zkušebna a laboratoř, konfekce, výroba netkaných textilií, klasifikace a balení textilií apod.;
- personální zajištění stáže (odborné požadavky na pracovníka zodpovědného za odborné vedení učitele);
- počet pracovníků firmy zapojených do spolupráce v rámci stáže závisí na časových možnostech jejich uvolnění z výrobního procesu;
- využití prvků ECVET¹¹ (mobilita učitelů, zvýšení odborných kompetencí učitele, rozpracování jednotek výsledků učení).

Vzhledem ke vzdělávacímu procesu je třeba zohlednit:

- vazba na RVP (příslušné vzdělávací oblasti, obsahové okruhy a prvky učiva, odborné kompetence, které souvisejí s předmětem stáže);
- v rámci inovace ŠVP přenést poznatky z praxe.

VYHODNOCENÍ STÁŽE

- Způsob ověřování výsledků stáže – např. zpracování odborné zprávy, informování učitelů na předmětové komisi;
- nástroje evaluace (čím bude ověřeno dosažení předpokládané cílové úrovně stáže) – např. praktické předvedení práce s nástrojem, přístrojem či strojem,

¹⁰ Např. v době existence OP Prostějov bylo obvyklé, že 3–4 pedagogové ze školy vycestovali na 3–4 denní stáž; ve firmě prošli všechna pracoviště od modelárny až po expedici výrobků, osvěžili si své znalosti a doplnili je o aktuální.

¹¹ Viz <http://pospolu.rvp.cz/ecvet>.

zpracování instruktážního materiálu pro žáky učitelem, vytvoření dílčího produktu aj.;

- doklad o úspěšném absolvování a zakončení stáže (čím bude doloženo, typ dokladu, který úspěšný absolvent obdrží) – např. certifikát;
- hodnocení průběhu a výsledků stáže učitelem/učiteli a zástupci firmy (včetně různých forem spoluúčasti odborníků z firmy, např. prostřednictvím společného hodnoticího rozhovoru, facilitovaného semináře pro více učitelů apod.);
- hodnocení vlivů stáže na zkvalitňování procesu výuky, přínosu pro žáky, školu;
- návrhy na případná opatření vyplývající z výsledků stáže pro úpravy ŠVP;
- využití prvků EQAVET.¹²

FINANČNÍ PODMÍNKY

- Částka na zajištění stáže pro jednoho učitele (firma, spoluúčast školy);
- výše odměny pro školitele z firmy;
- cestovní náklady (cestování učitele do sídla firmy);
- pojistné hrazené za učitele (pojištění pro případ úrazu učitele, škody způsobené firmě v průběhu stáže apod.).

¹² Viz <http://pospolu.rvp.cz/eqavet>.

